

deres Dnsfer, ikke udelukkende maatte være nedsat af Regjeringen. Men i det Hele udtalte de sig derhen, at det efter Omstændighederne er det Bedste, at den kirkelovgivende Magt vedbliver at være hos Rigsdagen; at vi trygt kunde overgive de kirkelige Sager til denne, med hvilken Kongen nu engang havde deelt sin lovgivende Magt; at Rigsdagen repræsenterede det danske Folk og derfor var bedst skikket til at varetage, hvad der tjener til Folkets og Folkekirkes Liv. Fra modsat Side blev der gjort Indsigelse imod, at der ikke skulde være nogen paa-trængende Nødvendighed for en Ordning af Folkekirkes Forholde, hvorved Kirken selv fik en større Medvirkning i sine egne Anliggender, og at den Vej, paa hvilken Rigsdagens kirkelige Lovforslag mere og mere ere komne ind, virkelig skulde være tjenlig for Folkekirkes Bestaan og Udvikling. Jeg skal i Korthed søge at gjengive de Hovedtanke, som her ere komne til Ud-talelse, og til hvilke jeg for mit eget Vedkommende slutter mig.

Rigsdagen er confessionsløs og hører som saadan ikke til Kirken. Biskop repræsenterer den det danske Folk, men ikke i kirkelig Henseende. Thi efterat Grundloven har indført det store og følgerige Princip, at den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder er uafhængig af Troesbekjendelsen, ja, at endogsaa den, der aldeles ikke bekjender sig til nogen Tro, kan deeltage i den lovgivende Magt, saa er hermed givet, at det Kirkelige og det Politiske ikke, som under det tidligere Statskirkebømme, dække hinanden, men at disse tvende Bestemmelser, som under den tidligere Tilstand faldt sammen, nu skulle fremtræde i en grundig Forskjel. Men hermed er ogsaa givet, at Rigsdagen kun repræsenterer Folket i politisk, men ikke i religiøs og kirkelig Henseende, og at Folket, forsaavidt som det kirkeligt skal repræsenteres, behøver en heelt anden Repræsentation. Dette er ogsaa udtalt af høist vægtige Stemmer paa Rigsdagen selv, der paa det Alvorligste have advaret Rigsdagen imod at gjøre sig selv til Kirkelig Synode, fordi den derved vilde overskride sin Retsgrænse, handle imod sit eget Princip (Adskillelsen af det Politiske og det Kirkelige) og mere og mere bringe sig selv ind i en uholdbar Stilling. Naar der nu herimod oftere er bemærket, at de fleste af Rigsdagens Medlemmer dog bekjende sig til Folkekirken, og at den ovennævnte Bestemmelse i Grundloven er uden practisk Betydning og ikke til at gjøre stor Ophævelse af, da maa det vistnok i høi Grad fremkalde Forundring, naar man erklærer en af Grundlovens Hovedbestemmelser, som derhos — man dømme om denne Bestemmelse, hvorledes man vil, hvad ikke her kommer i Betragtning — maa erkjendes som et stort historisk Princip, der er dybt indgribende i den moderne Statsudvikling, for noget Uvæsentligt og Upractisk, hvad den tilvisse ikke er. Her er nemlig ikke Tale om de Individuer, der til en given Tid tilfældigvis ere Medlemmer af Rigsdagen, og iblandt hvilke der vistnok, som Erfaring viser, kunne findes Mænd, der ikke blot ere rigt-begavede og indsigtsfulde, men ogsaa kristelige, og som foruden deres politiske Dygtighed tillige besidde den kirkelige. Her er Tale om Rigsdagen som en Heelhed, som et stort Individuum, eller som hvad man kalder en moralsk eller juridisk Person. Som saadan er den uden Religion og Kirke og vedkjender sig den Grundsætning, at Lovgivningen er uafhængig af ethvert religiøst Princip. Intet Individ vælges til Rigsdagen af Hensyn til hans kirkelige Egenskaber — der her ere absolut ligegyldige — men kun til hans politiske. Men selv naar vi see bort fra det Confessionsløse, selv om samtlige Medlemmer af Rigsdagen grundlovmæssigt vare forpligtede til den evangelisk-lutherske Kirke, vilde Rigsdagen dog ikke kunne betragtes som luthersk Synode, thi til en saadan udfordres ifølge denne Kirkes Betragtning af „det kirkelig, guddommeligt indstiftede Embede“, idet mindste ligesaamange Medlemmer af Lærerstand som af Røgmænd.

Vi maae imidlertid her nærmest holde os til det Confessionsløse, der ingenlunde er noget Uvæsentligt eller Tilfældigt, men medført af en stor og omfattende historisk Bevægelse i Nytiden. Den protestantiske Kirke, der tidligere har eksisteret i en tætsluttet Eenhed med Staten, er i de fleste Lande ved den ovennævnte Adskillelse af det Politiske og det Kirkelige, i dette sit 4de Aarhundrede indkommen i en Crisis, som den tilforn ikke har kjendt. Er den lovgi-